TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2004 m. rugsėjo 23 d. *

Byloje C-414/02

dėl *Verwaltungsgerichtshof* (Austrija) 2002 m. lapkričio 6 d. pagal EB 234 straipsnį sprendimu pateikto prašymo, užregistruoto Teisingumo Teisme 2002 m. lapkričio 19 d. priimti prejudicinį sprendimą byloje

Spedition Ulustrans, Uluslararasi Nakliyat ve. Tic. A.S. Istanbul

prieš

Finanzlandesdirektion für Oberösterreich,

* Proceso kalba: vokiečių.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai C. Gulmann, J.-P. Puissochet (pranešėjas), R. Schintgen ir F. Macken,

generalinis advokatas A. Tizzano,
sekretorius R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs rašytines pastabas, pateiktas:

— *Finanzlandesdirektion für Oberösterreich*, atstovaujamos F. Brenneis,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos H. Dossi,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos J.-C. Schieferer,

susipažinęs su 2004 m. gegužės 6 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, p. 1, toliau – Kodeksas), 202 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis klausimas kilo nagrinėjant bylą tarp įmonės *Spedition Ulustrans, Uluslararasi Nakliyat ve. Tic. A.S. Istanbul* (toliau – *Spedition Ulustrans*) ir *Finanzlandesdirektion für Oberösterreich* (Aukštutinės Austrijos žemės finansų administracija, toliau – *Finanzlandesdirektion*) dėl skolos muitinei, atsiradusios dėl neteisėto prekių įvežimo į Bendrijos muitų teritoriją, mokėjimo.

Teisiniai pagrindai

Bendrijos teisė

3 Pagal Kodekso 201 straipsnį:

„1. Importo skola muitinei atsiranda:

a) išleidžiant į laisvą apyvartą importo muitais apmokestinamas prekes, arba

b) įforminant tokioms prekėms laikinojo įvežimo procedūrą, kurią atliekant prekės iš dalies neapmokestinamos importo muitais.

2. Skola muitinei atsiranda tuo metu, kai priimama atitinkama muitinės deklaracija.

3. Skolininku laikomas deklarantas. Netiesioginio atstovavimo atveju asmuo, dėl kurio interesų pateikiama muitinės deklaracija, taip pat laikomas skolininku.

Jeigu muitinės deklaracija, pateikta deklaruojant prekes vienai iš 1 dalyje nurodytų procedūrų, surašyta remiantis informacija, dėl kurios nebūtų surinkti visi teisiškai privalomi sumokėti muitai arba jų dalis, asmenys, kurie pateikė deklaracijai surašyti reikalingą informaciją ir kurie žinojo arba yra pagrindo manyti, kad turėjo žinoti, kad tokia informacija yra klaidinga, taip pat gali būti laikomi skolininkais, vadovaujantis galiojančiomis nacionalinėmis nuostatomis."

4 Kodekso 202 straipsnyje nurodyta:

„1. Importo skola muitinei atsiranda:

a) neteisėtai įvežant į Bendrijos muitų teritoriją importo muitais apmokestinamas prekes, arba

b) neteisėtai įvežant į kitą tos teritorijos dalį prekes, esančias laisvojoje zonoje arba laisvajame sandėlyje.

Taikant šį straipsnį neteisėtu įvežimu laikomas bet koks prekių įvežimas pažeidžiant 38–41 straipsnių ir 177 straipsnio antrosios įtraukos nuostatas.

2. Skola muitinei atsiranda neteisėto prekių įvežimo momentu.

3. Skolininkais laikomi:

— asmuo, neteisėtai įvežęs tokias prekes,

— bet kurie asmenys, dalyvavę neteisėtai įvežant prekes ir žinoję arba yra pagrindo manyti, kad turėję žinoti, kad toks prekių įvežimas neteisėtas, ir

— bet kurie asmenys, įsigiję arba laikę atitinkamas prekes ir jų įsigijimo arba gavimo metu žinoję arba yra pagrindo manyti, kad turėję žinoti, kad prekės buvo įvežtos neteisėtai."

5 To paties kodekso 203 straipsnyje numatyta:

„1. Importo skola muitinei atsiranda:

— neteisėtai paimant iš muitinės priežiūros importo muitais apmokestinamas prekes.

2. Skola muitinei atsiranda prekių paėmimo iš muitinės priežiūros momentu.

3. Skolininkais laikomi:

— asmuo, paėmęs prekes iš muitinės priežiūros,

— bet kurie asmenys, dalyvavę taip paimant prekes ir žinoję arba yra pagrindo manyti, kad turėję žinoti, jog prekės paimamos iš muitinės priežiūros,

— bet kurie asmenys, įsigiję arba laikę atitinkamas prekes ir jų įsigijimo arba gavimo metu žinoję arba yra pagrindo manyti, kad turėję žinoti, jog prekės buvo paimtos iš muitinės priežiūros, ir

— atitinkamais atvejais asmuo, turėjęs vykdyti prievoles, susijusias su laikinuoju prekių saugojimu arba su prekėms įformintos muitinės procedūros taikymu".

6 Kodekso 213 straipsnis numato:

„Jeigu vieną skolą muitinei privalo sumokėti keli asmenys, jie solidariai atsako už tokią skolą."

7 Pagal to paties Kodekso 221 straipsnio 1 dalį:

„Įtraukus muito sumą į apskaitą, apie ją, taikant atitinkamas procedūras, turi būti pranešama skolininkui."

Nacionalinė teisė

8 *Zollrechts-Durführungsgesetz* (muitų teisę įgyvendinantis įstatymas) (BGBl. 1994/659, toliau — *ZollR-DG*) 79 straipsnio 2 dalis numato:

„Kai darbuotojui ar kitam įmonei įsipareigojusiam asmeniui atsiranda skola muitinei dėl to, kad jis, vykdydamas darbdavio ar viršininko nurodymus, pažeidė muitinės

tvarką, skola muitinei atsiranda tuo pačiu momentu ir darbdaviui ar viršininkui, jei pastarasis netampa skolininku toje pačioje byloje pagal kitą nuostatą."

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

9 1996 m. gruodžio 5 d. *Spedition Ulustrans* darbuotojas įvežė į Bendrijos muitų teritoriją keturias audimo stakles. Važiuodamas iš Šveicarijos ir vairuodamas sunkvežimį, registruotą *Spedition Ulustrans* vardu, jis kirto Höchst (Austrija) muitinės postą ir nepateikė muitinei vežamų prekių, kaip tai numatyta teisės aktuose.

10 1996 m. gruodžio 11 d. sprendimu, priimtu pagal Kodekso 221 straipsnio 1 dalį, *Hauptzollamt Feldkirch* (Feldkirch muitinės įstaiga, toliau – *Hauptzollamt*) už neteisėtą prekių įvežimą nurodė šiam darbuotojui sumokėti 770 684 ATS (iš kurio 83 770 ATS muitas ir 686 914 ATS importo apyvartos mokestis).

11 2000 m. balandžio 27 d. galutiniu sprendimu *Finanzlandesdirektion* konstatavo, kad pagal Kodekso 202 straipsnio 1 dalies a punktą dėl neteisėto šių prekių importo atsirado tokio paties dydžio vairuotojo skola muitinei, kokią nustatė *Hauptzollamt*.

12 1997 m. vasario 27 d. sprendimu, priimtu pagal Kodekso 202 straipsnio 1 dalies a punktą ir kartu pagal *ZollR-DG* 79 straipsnio 2 dalį, *Hauptzollamt* taip pat nurodė *Spedition Ulustrans*, kaip bendraskolininkiui sumokėti tokį patį kaip ir darbuotojui nustatytą muitą.

13 *Spedition Ulustrans* dėl šio sprendimo pareiškė ieškinį. 1997 m. rugsėjo 11 d. sprendimu jis buvo atmestas kaip nepagrįstas. Taigi ji kreipėsi į *Finanzlandesdirektion* Ketvirtąjį apeliacinį skyrių, kuris 2000 m. lapkričio 21 d. jos apeliacinį skundą atmetė. *Finanzlandesdirektion* nurodė, kad pirmosios instancijos teismo sprendimas buvo teisingas ir kad *Hauptzollamt* pagal *ZollR-DG* 79 straipsnio 2 dalį nurodė, kad sumokėti skolą muitinei turi ne tik vairuotojas, bet ir *Spedition Ulustrans* kaip bendraskolininkis, atsižvelgdamas į tai, jog darbdavys turi prižiūrėti savo samdomo vairuotojo veiklą, kad pastarasis vykdytų specifinius tarptautinio prekių pervežimo reikalavimus.

14 Taigi *Spedition Ulustrans* kreipėsi į *Verwaltungsgerichtshof* teigdama, kad ji negali būti teisėtai laikoma muitinės skolininke, nes nedalyvavo vairuotojui vykdant pažeidimą.

15 Prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas išdėsto dvi grupes pastabų.

16 Pirma, jis nurodo, kad dabartinė doktrina nėra vienareikšmė dėl skolininko sąvokos. Jis patikslina, kad, kai kurių autorių nuomone, *ZollR-DG* 79 straipsnio 2 dalis, kuri labai išplečia skolininko sąvoką, įtraukdama į ją visus darbdavius, darbuotojų viršininkus ar įgaliotinį, pažeidžiantį muitinės tvarką, neatsižvelgiant į subjektyvias sąlygas, numatytas Kodekso 202 straipsnio 3 dalies antrojoje įtraukoje, prieštarauja

pastarajai nuostatai. Prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas priduria, kad, kitų autorių nuomone, neteisėto prekių įvežimo atveju skolininko sąvoka priklauso nuo „asmens, neteisėtai įvežusio tokias prekes" apibrėžimo pagal to paties Kodekso 202 straipsnio 3 dalies pirmąją įtrauką. Toks asmuo visada, bent jau netiesiogiai, yra verslininkas, nes jis visada yra pervežamų krovinių teisėtas turėtojas, o vairuotojas yra tik laikinas valdytojas. Anot antrosios nuomonės, *ZollR-DG* 79 straipsnio 2 dalis nepažeidžia Kodekso 202 straipsnio 3 dalies antrosios įtraukos ir minėto kodekso 202 straipsnio 3 dalies pirmosios įtraukos atžvilgiu yra nebūtina.

17 Antra, prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas patikslina, kad *Spedition Ulustrans* teigia, jog *ZollR-DG* 79 straipsnio 2 dalis yra „norma dėl atsakomybės". Pareiškėjas pagrindinėje byloje mano, kad nacionalinis įstatymų leidėjas gali laisvai nustatyti tokią normą ir yra nevaržomas Bendrijos teisės.

18 Esant tokioms aplinkybėms *Verwaltungsgerichtshof* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į Teisingumo Teismą pateikdamas šį prejudicinį klausimą:

„Ar (*ZollR-DG*) 79 straipsnio 2 dalis (pagal kurią skola muitinei atsiranda ir darbdaviui ar viršininkui tuo pačiu momentu kaip ir darbuotojui ar kitam įmonei įsipareigojusiam asmeniui dėl to, kad šis asmuo, vykdydamas darbdavio ar viršininko nurodymus, pažeidė muitinės tvarką,) dėl skolininko sąvokos išplėtimo prieštarauja Kodekso 202 straipsnio 3 daliai ir Bendrijos teisei?"

Dėl prejudicinio klausimo

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

19 *Finanzlandesdirektion* mano, kad Kodeksas suteikia muitinei teisę pasinaudoti visomis „galiojančių teisės aktų" jai suteiktomis teisėmis, įskaitant nacionalinės teisės priemones, kad būtų užtikrintas skolos muitinei išieškojimas. Kodekso 201 ir kiti straipsniai tik minimaliai suderina skolininko sąvoką ir nedraudžia valstybėms narėms priimti kitų nuostatų, pavyzdžiui, tokių kaip *ZollR-DG* 79 straipsnio 2 dalis, siekiant išieškoti skolą muitinei iš darbdavio. Šis straipsnis taikomas tik tuo atveju, jei neteisėta veikla įvykdoma įmonės veiklos srityje, t. y. kai darbuotojas ar kitas įmonei įsipareigojęs asmuo veikia įmonės, o ne savo interesais.

20 Austrijos vyriausybė pabrėžia, kad pagal 2000 m. rugsėjo 29 d. Tarybos sprendimo Nr. 2000/597/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 253, p. 42) 8 straipsnio 1 dalį bendrojo muitų tarifo muitus, kurie sudaro nuosavus Europos Bendrijų išteklius, valstybės narės surenka vadovaudamosios nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatomis, kurios prireikus keičiamos, kad atitiktų Bendrijos teisės aktų reikalavimus. Taigi Bendrijos teisės aktų leidėjas suteikė valstybėms narėms teisę pasirinkti priemones, veiksmingiausiai užtikrinančias muitų surinkimą.

21 *ZollR-DG* 79 straipsnio 2 dalis tam ir skirta. Ši nuostata, pripažįstanti darbdavį ar nurodymų davėją, gaunantį ekonominę naudą iš jų darbuotojų ar įmonei įsipareigojusių asmenų veiksmų, bendraskolininkais, leidžia veiksmingiau užtikrinti skolos muitinei išieškojimą, nei tuo atveju, kai [darbuotojas ar įmonei įsipareigoję asmenys], kurie yra ekonomiškai silpnesni ir dažnai nemokūs, turi patys sumokėti

[atsiradusią skolą]. Be to, *ZollR-DG* 79 straipsnio 2 dalis visiškai atitinka visų valstybių narių bendruosius teisės principus, *inter alia*, proporcingumo principą. Taigi ji neišplečia skolininko sąvokos taip, kad ji prieštarautų Kodekso 2002 straipsnio 3 daliai.

22 Komisijos nuomone, darbuotojo veiksmų automatinis priskyrimas jo darbdaviui, neatsižvelgiant į faktinį darbdavio „dalyvavimą", pagal Kodekso 202 straipsnio 3 dalies antrą įtrauką nukrypsta nuo šios nuostatos. Jei nacionalinis teismas ją aiškintų taip, jog yra nustatyta nepaneigiama darbdavio kaltės prezumpcija dėl darbuotojo veiksmų, tokiu atveju *ZollR-DG* 79 straipsnio 2 dalis turėtų būti pripažinta neatitinkanti Kodekso nuostatų.

Teisingumo Teismo atsakymas

23 Teisingumo Teismas proceso, pradėto pagal EB 234 straipsnį, metu neturi nuspręsti dėl nacionalinio įstatymo nuostatų atitikties Bendrijos teisei. Tačiau Teisingumo Teismas gali pateikti nacionaliniam teismui visapusišką Bendrijos teisės išaiškinimą, kuris gali būti naudingas sprendimui dėl šios atitikties (1970 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Scheer*, 30/70, Rink. p. 1197, 4 punktas; 1984 m. birželio 6 . Sprendimo *Melkunie*, 97/83, Rink. p. 2367, 7 punktas ir 2001 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *De Coster*, C-17/00, Rink. p. I-9445, 23 punktas).

24 Tokiu atveju reikia manyti, kad prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas Teisingumo Teismo klausia, ar Kodekso 202 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama kaip draudžianti *ZollR-DG* 79 straipsnio 2 dalies nuostatą, pagal kurią darbdavys laikomas muitinės bendraskolininkiu, jei darbuotojas pažeidė muitinės tvarką vykdydamas jam darbdavio pavestas užduotis.

25 Visų pirma iš Kodekso 202 straipsnio 3 dalies formuluotės matyti, kad Bendrijos įstatymų leidėjas norėjo plačiai apibrėžti asmenis, kuriuos galima būtų pripažinti muitinės skolininkais dėl galimo neteisėto prekių, kurioms taikomi muitai, įvežimo, tačiau automatiškai nepripažįstant darbdavio muitinės bendraskolininkiu kartu su jo darbuotoju.

26 Pirma, Kodekso 202 straipsnio 3 dalies pirmoji įtrauka nurodo „asmenį", neteisėtai įvežusį prekes, netikslindama, ar tai fizinis asmuo kaip įmonės darbuotojas, ar juridinis asmuo kaip įmonė, atsakinga už neteisėtą prekių įvežimą. Todėl, jei ši nuostata bet kuriuo atveju gali būti taikoma darbuotojui, kuris realiai įveža prekes, darbdavys taip pat gali būti laikomas muitinės skolininku, jei jis yra „asmuo" pagal minėtą nuostatą, t. y. jei dėl jo netinkamų veiksmų buvo neteisėtai įvežtos prekės.

27 Antra, 202 straipsnio 3 dalies pirmoji įtrauka nurodo daugiskaitą – „asmenys", netikslindama, ar tai fiziniai, ar juridiniai asmenys, „dalyvavę" neteisėtai įvežant prekes, t. y. tie, kurie prisidėjo prie šio įvežimo. Skolininko kvalifikavimas pagal šią nuostatą vis dėlto priklauso nuo sąlygos, ar minėti asmenys, dalyvavę neteisėtai įvežant prekes, „žinojo arba yra pagrindo manyti, kad turėjo žinoti, kad toks prekių įvežimas neteisėtas". Taigi ši sąlyga yra subjektyvaus vertinimo dalykas ir dėl šio subjektyvumo tam tikrais atvejais išvengiama muitinės skolininko kvalifikacijos.

28 Pagaliau Kodekso 202 straipsnio 3 dalies trečia įtrauka numato asmenų kvalifikavimą skolininkais, taip pat netikslindama, ar tai fiziniai, ar juridiniai asmenys, kurie neteisėtai įvežę prekes, t. y. po veiksmų, dėl kurių atsirado skola muitinei, įsigijo arba laikė atitinkamas prekes ir jų įsigijimo arba gavimo metu žinojo arba yra pagrindo manyti, kad turėjo žinoti, jog prekės buvo įvežtos neteisėtai. Taigi

skolininko sąvokos išplėtimas šiuo atveju, kaip ir taikant to paties Kodekso 202 straipsnio 3 dalies antrąją įtrauką, priklauso nuo subjektyvios sąlygos.

29 Iš Kodekso 202 straipsnio 3 dalies pirmosios, antrosios ir trečiosios įtraukų matyti, kad Bendrijos įstatymų leidėjas atvejus, nurodytus pirmojoje įtraukoje atskyrė nuo atvejų, nurodytų antrojoje ir trečiojoje įtraukose. Pirmojoje įtraukoje nurodytais atvejais manoma, kad pats darbdavys gali būti vertinamas kaip neteisėtai įvežęs prekes ir dėl to pats arba solidariai su savo darbuotoju tapęs muitinės skolininku. Antrojoje ir trečiojoje įtraukose nurodytais atvejais darbdavys gali tik „dalyvauti" taip įvežant prekes ir gali būti laikomu solidariu skolininku tik tuo atveju, jei bus įgyvendintos subjektyvios sąlygos.

30 Tokiomis sąlygomis, jei paaiškėja, kad neteisėtas prekių įvežimas nėra priskirtinas darbdaviui, o yra įvykdytas darbuotojo, darbdavys gali būti muitinės skolininku tuo atveju, jei jis dalyvavo neteisėtai įvežant prekes, o tai gali būti, kai neteisėtai įvežama naudojant įmonės priemones ar personalą ir kai darbdavys žinojo ar galėjo žinoti, kad šis įvežimas yra neteisėtas.

31 Kodekso 202 straipsnio 3 dalimi norima plačiai apibrėžti skolininko sąvoką, atsižvelgiant į skolininkų solidarumo taisyklę, nurodytą to paties Kodekso 213 straipsnyje, pagal kurią keli asmenys, turintys sumokėti skolą muitinei, už tokią skolą atsako solidariai. Vis dėlto darbdavys automatiškai netampa solidariu skolininku už darbuotojo, neteisėtai įvežusio prekes, skolą muitinei.

32 Antra, iš Bendrijos teisės aktų, taikomų šioje srityje, raidos matyti, kad Bendrijos įstatymų leidėjas norėjo apibrėžti muitinės skolininkus tokiomis sąlygomis, kurios kiekvieną kartą užtikrina aukštesnį suderinimo lygį.

33 Visų pirma 1979 m. birželio 25 d. buvo priimta Tarybos direktyva 79/623/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su skola muitinei, derinimo (OL L 179, p. 31). Šios direktyvos penktosios konstatuojamosios dalies pastraipos antrasis sakinys teigė, kad „<...> būtina nustatyti bendras skolos muitinei atsiradimo momento nustatymo taisykles tam, kad būtų galima užtikrinti vienodą galiojančių Bendrijos teisės nuostatų taikymą importo ir eksporto muitams“ (darbinis vertimas). Vis dėlto minėta direktyva dar nenumatė atskirų taisyklių dėl muitinės skolininko nustatymo. Be to, jos 1 straipsnio 2 dalies a punktas numatė, kad skola muitinei yra „fizinio ar juridinio asmens pareiga mokėti [importo ar eksporto] muitus“ (neoficialus vertimas).

34 Ši direktyva vėliau buvo pakeista Reglamentais, t. y. 1987 m. liepos 13 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2144/87 dėl skolos muitinei (OL L 201, p. 15) ir 1988 m. balandžio 18 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 1031/88 dėl muitinės skolininkų nustatymo (OL L 102, p. 5).

35 Reglamentas Nr. 2144/87 savo konstatuojamosios dalies antrąja pastraipa patikslino, kad „taisyklės dėl skolos muitinei atsiradimo, dėl mokėtinos sumos nustatymo ir jos pareikalavimo, taip pat apmokėjimo tvarkos yra tokios svarbios geram muitų sąjungos veikimui, kad svarbu kuo geriau užtikrinti jų vienodą taikymą Bendrijoje“ (darbinis vertimas) ir kad „dėl to šiuo Reglamentu pakeičiamos dabartinės direktyvos 79/623/EEB nuostatos“, o tai užtikrins „didesnį asmenų teisinį saugumą“ (neoficialus vertimas).

36 Reglamento Nr. 1031/88 konstatuojamosios dalies penktoji pastraipa numatė, kad „jei skola muitinei atsiranda neteisėtai įvežus prekes į Bendrijos muitų teritoriją <...>, reikia numatyti, kad asmuo, įvykdęs veiksmą, dėl kurio atsirado skola muitinei, ir visi kiti dėl šio veiksmo atsakingi asmenys pagal galiojančius valstybių narių teisės aktus turi mokėti skolą muitinei" (neoficialus vertimas). Reglamento Nr. 1031/88 3 straipsnyje iš esmės numatyta, kad muitinės skolininkai dėl neteisėto prekių įvežimo yra: asmuo, įvežęs prekes ir „solidariai pagal galiojančias valstybių narių teisės nuostatas" įvežant dalyvavę asmenys, įgiję ar laikę atitinkamas prekes asmenys ir visi kiti už tokį įvežimą atsakingi asmenys.

37 Kodekso 202 straipsnio 3 dalis, kurią pakeitė minėtos Reglamento Nr. 2144/87 ir Reglamento Nr. 1031/88 nuostatos, yra dar tikslesnė nei pastarieji tekstai. Nebėra nuorodos į „galiojančias valstybių narių teisės nuostatas" ir ši dalis pati nustato pagrindines sąlygas, nuo kurių priklauso skolininko sąvokos išplėtimas, įtraukiant į ją asmenis, „dalyvavusius" neteisėtai įvežant prekes.

38 Akivaizdu, kad šie reglamentavimo pakeitimai nebuvo skirti atimti iš valstybių narių galimybę imtis priemonių, kad būtų veiksmingiau įgyvendinami muitų teisės aktų tikslai, *inter alia*, skolos muitinei išieškojimas. Jie taip pat netrukdė šioms valstybėms narėms, tam tikrais atvejais nenukrypstant nuo šių tikslų ir remiantis proporcingumo principu, nustatyti taisykles, patikslinančias Bendrijos teisės aktų taikymo sąlygas (dėl nacionalinės teisės nuostatos, padidinančios muitus Bendrijos muitų teisės pažeidimo atveju žr. 2003 m. spalio 16 d. Sprendimo *Hannl + Hofstetter*, C-91/02, Rink. p. I-12077, 18–20 punktus).

39 Vis dėlto iš minėtų tekstų analizės aiškiai matyti, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas įsigaliojus Kodeksui norėjo išsamiai nustatyti sąlygas, kuriomis asmuo yra laikomas muitinės skolininku.

40 Nacionalinės teisės nuostatos, kurios nepripažindamos subjektyvių sąlygų, nurodytų Kodekso 202 straipsnio 3 dalies antrojoje ir trečiojoje įtraukose, automatiškai skolininku pripažįsta darbdavį už darbuotojo veiksmus iš anksto nenustačius, ar darbdavys dalyvavo įvežant prekes, ypač, žinodamas ar turėdamas žinoti, kad toks prekių įvežimas yra neteisėtas, prieštarauja Bendrijos teisės aktų leidėjo aiškiai nurodytam siekiui ir minėtai nuostatai, taip pat jos tikslams.

41 Prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas turi nustatyti, ar *ZollR-DG* 79 straipsnio 2 dalis automatiškai išplečia muitinės skolininko sąvoką. Atlikdamas šį tyrimą, šis teismas bet kuriuo įmanomu būdu turės aiškinti minėtą nuostatą, atsižvelgdamas į Kodekso 202 straipsnio 3 dalies tekstą ir tikslus. Šitaip vertinant turi būti atsižvelgta į šiuos veiksnius.

42 Pirma, jei *ZollR-DG* 79 straipsnio 2 dalis būtų išaiškinta kaip nustatanti neginčijamą prezumpciją, pagal kurią darbdavys yra bendraskolininkis su savo darbuotoju, šis straipsnis prieštarautų Kodekso 202 straipsnio 3 daliai. Taip pat būtų ir tada, net jei šis straipsnis būtų taikomas tik tais atvejais, kai darbuotojas veikia vykdydamas darbdavio jam pavestus nurodymus. Iš tikrųjų negali būti atmesta galimybė, kad tokiais atvejais darbdavys nėra atsakingas dėl neteisėto prekių įvežimo ir kad jis gali tvirtinti, kad nežinojo arba nėra pagrindo manyti, kad turėjo žinoti, jog prekės buvo įvežtos neteisėtai.

43 Antra, jei yra aišku, kad galima išieškoti skolą muitinei iš darbdavio ir pastarasis, remiantis Kodekso 239 straipsniu, gali gauti naudos dėl muito grąžinimo ar sumažinimo, šios aplinkybės neleidžia nustatyti, kad muitinės skolininko sąvokos išplėtimas, įtraukiant į ją darbdavius, visais atvejais yra proporcingas siekiamiems tikslams. Iš tiesų Kodekso 202 straipsnio 3 dalis tam tikromis aplinkybėmis leidžia darbdaviui išvengti muitinės skolininko kvalifikacijos, o galimybė atidėti ar susigrąžinti muitą atsiranda tik vėliau, atsižvelgiant į kitas sąlygas (apie galimybę „išimtinais atvejais" atidėti ar susigrąžinti muitą nesant mokesčio mokėtojo kaltės žr. 1999 m. rugsėjo 7 d. Sprendimą *De Haan*, C-61/98, Rink. p. I-5003).

44 Galiausiai, jei *ZollR-DG* 79 straipsnio 2 dalis būtų analizuojama kaip patikslinanti Kodekso 202 straipsnio 3 dalies pirmos įtraukos taikymo sąlygas, ji prieštarautų šiam kodeksui. Toks aiškinimas, labai plačiai pripažįstant, kad darbdavys yra „asmuo, neteisėtai įvežęs prekes" pagal minėtos straipsnio pirmąją įtrauką, pažeistų minėto kodekso 202 straipsnio 3 dalies antrosios įtraukos tikslą ir neleistų darbdaviui išvengti skolos muitinei, nors jis ir nedalyvavo neteisėtai įvežant prekes ir nežinojo apie šį įvežimą.

45 Iš to, kas pirmiau pasakyta, matyti, kad Kodekso 202 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip: ji nedraudžia nacionalinės teisės aktų, pavyzdžiui, *ZollR-DG* 79 straipsnio 2 dalies, kurie muitais apmokestinamos prekės neteisėto įvežimo į Bendrijos muitų teritoriją atveju darbdavį laiko muitinės bendraskolininkiu kartu su darbuotoju, neteisėtai įvežusiu prekes vykdydamas darbdavio nurodymus, su sąlyga, kad šie teisės aktai reikalauja, jog darbdavys dalyvautų įvežant prekes žinodamas, ar yra pagrindo manyti, kad turėjo žinoti, jog įvežimas neteisėtas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

46 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų, prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti pastarasis teismas. Kitų proceso dalyvių, kurie pateikė savo pastabas Teisingumo Teismui, išlaidos nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, 202 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip: ji nedraudžia nacionalinės teisės aktų, pavyzdžiui, *Zollrechts-Durführungsgesetz* (muitų teisės įgyvendinimo įstatymas) 79 straipsnio 2 dalies, kurie muitais apmokestinamos prekės neteisėto įvežimo į Bendrijos muitų teritoriją atveju darbdavį laiko muitinės bendraskolininkiu kartu su darbuotoju, kuris neteisėtai įvežė prekes vykdydamas darbdavio nurodymus, su sąlyga, kad šie teisės aktai reikalauja, jog darbdavys dalyvautų įvežant prekes žinodamas ar yra pagrindo manyti, kad turėjo žinoti, jog įvežimas neteisėtas.

Parašai.